

ואב"ד, וזה הבית עומד על ההר, ע"כ הלך לחוץ והרים ידו על ההר וברך את העיר שיהי' נעשה עיר גדולה של סוחרים, ותהי' מבורכת, ועיר קריפטש יהי' עיר קטנה בשביל שרדפו אותו ואנשים מזה העיר לא יהי' להם פרנסה מזה העיר רק יצטרכו לעשות מסחר בעיר הסמוכה לגריפטש, וברך את העיר צ'רנוביץ בברכת כהנים, וכן הי' שנתקיים ברכתו שנעשה צ'רנוביץ עיר גדולה של סוחרים ועשירים, ולא הי' נשרף בשם בעת שריפה ב' בתים רק בית אחד, גם במלחמה הראשונה לא נשרפה כל העיר, וזה הי' ע"י ברכתו של הה"ק זצ"ל.

וקריפטש נעשתה עיר קטנה ואנשים שהיו דרים בשם היו מוכרחים כל היום להיות בעירות אחרות לצורכי פרנסתם, כך סיפרו לי הזקנים מצ'רנוביץ, וגם דברתי עם אנשים מקריפטש שאנשים שהיו להם בשם בתים של עצמם ורצו למכור הבתים שלהם לא הי' מי שיקנה רק בזול מאד, וכל אנשי העיר צ'רנוביץ אפילו החופשים אמרו שלעיר יש זכות שנתברכה ע"י הה"ק זצ"ל, והה"ק ר' חיים מירער ז"ל שהי' מכונה בשם ר' חיים צ'רנוביצער הי' בן הה"ק ר' שלמה ז"ל שהי' מרביץ תורה בעיר הורדנקה גליצ'.

והשטענדער שהי' לומד עליו נמצא בעיר צ'רנוביץ בביהכנ"ס שלו, והוא העמוד שאצלו מתפללים

פעם אחת היו מתקנים הרצפה של ביהמ"ד ולקחו העמוד ממקומו ומצאו בשם תחת העמוד מכתב מהתולדות של זה הביהמ"ד, וכשבאתי לביהכנ"ס להתפלל פעם אחת הראה לי השמש שהי' בביהכנ"ס שהי' סופר העתקה מזה הכתב שמצאו בשם, והכתב יד לקח איש אחר, והי' כתוב בשם איך שהרה"ג ר' חיים ז"ל הי' רב בצ'רנוביץ שלשה ועשרים שנה, והי' דר בשלשה חדרים והי' לו כחצר שני חדרים עם בית חיצון שהי' זה הביהמ"ד שלו ושאר חדרים מהבית הי' מושכר לאחרים, ולקח שכ"ד וזה הי' פרנסתו, ובשנת חמשת אלפים וחמש מאות וארבעה וששים הי' מלחמה מלכות אסטרייך עם רומני' ולקחה המלכות אסטרייך את כל מדינת בוקבינה וגם צ'רנוביץ, ונעשת העיר ראש למדינות בוקבינה, שהי' הכל שייך למלכות אסטרייך, ויצא גזר מהמדינה שלא יתכנסו ישראל ביחד ולא יעשו מנין בביהמ"ד אבל הה"ק ר' חיים ז"ל לא שמע לזה הגזירה ולא ביטל תפילה ציבור בביהכנ"ס, ע"כ הי' עליו מסירה לממשלה מדוע הוא עושה כן, וגם יצא גזירה מן הממשלה שצריך כל אחד ואחד לשלוח בנים ובנותיו ללמוד בבית ספר העממי, והה"ק ר' חיים ז"ל הי' כנגד זה כי הי' ברצונו שילמדו תורה ויהיו להם מלמדים תלמידי חכמים ויראי שמים, אז עשו כרצונו, ולקחו מלמדים ישראלים ות"ח, אבל היו מן המשכילים, ולא רצה הה"ק ז"ל ע"כ הי' להם מסירה למלכות עבור זה וירא מן העונש חמור וכנס כל העיר ואמר להם שמוכרח לעזוב את העיר צ'רנוביץ מחמת יראת העונש ולא הי' רצון העיר שיעזוב אותם כי אמרו שישתדלו שיהי' טוב, והוא לא רצה ופחד, ואמר להם שתמיד יקרא הרב מעיר צ'רנוביץ, והי' נקרא ר' חיים מצ'רנוביץ, ע"כ אע"פ שהי' שמו ר' חיים מירער חתם וכתב עצמו ר' חיים מצ'רנוביץ, זה הכתב מהמסירה הי' מוצאים בעיר צ'רנוביץ

צ'רנוביץ שנת תרע"ז אחר המלחמה הראשונה שנעשת בחזרה עיר צ'רנוביץ שייך לרומני' מצאו זה התיק בתוך הכתבים של הממשלה הגבוהה עם חתימת ידו של הה"ק ר' חיים טירער, וקודם שנמסע משם הניח אבן הפינה בעיר צ'רנוביץ בביהכנ"ס הגדולה שהיא כעת עוד שם, ואמר להם שברצונו ליסע לאה"ק וקרא להגבאי שהי' בביהכנ"ס שלו שהי' שמו עמנואל מנעיל מאליונציה ואמר לו שמע לי זה הדבר הנה ברצוני ליסע לאה"ק והבית שלי מה שנתנו לי הקהל במתנה שיהי' שלי אני נותן לך במתנה על תמיד שיהי' תמיד הביהכנ"ס שלי להתפלל עד שיבא משיח צדקנו בב"א ע"כ הנני נותן לך רשות שתהי' תמיד כל ימי חייך גבאי בביהכנ"ס שלי ותשמור את ביהכנ"ס, ומן הדירות שלי יהי' על צרכי ביהכנ"ס, תשתדל שיהי' תמיד מנין בביהכנ"ס כבוקר ובערב, ואין לך רשות למכור את הבית שלי, רק הרשיון מה שיש לך ממני להיות גבאי ומשתדל בזה הבית והביהכנ"ס, והג' חדרים מה שאנכי דר בשם כעת יהי' עבור עזרת נשים, וגם עבור השמש מביהכנ"ס, והבנים והבנות שלי מכל המשפחה אין להם שום חלק ונחלה בזה הבית, כי אין ברצוני שיהיו הם המשתדלים בזה הבית רק אתה תהי' המשתדל והגבאי בזה הבית, והטעם בזה — אי אפשר לכתוב לכם כעת, וכל מי שלא ישמע מה שאנכי כותב ומבקש כעת אני אריב את ריבך, ונמל מכל אחד ואחד מבניו ומכל אנשי העיר את ידיהם ובירך אותם בברכת הפרידה ליסע הארה"ק, ובנו הי' מלוח אותו ולפני שנפרד ממנו לקח את ידו ואמר לו שיעשה תשובה וילך בדרך טוב, ואם לאו אני עושה עמך כמו שאמרתי להגבאי שלי מהבית, ולקח ממנו את ידו וברכו בברכת הפרידה והבטיח לו בנו שיעשה תשובה וילך בדרך הישר.

ונסע הה"ק ר' חיים לדרכו ליסע לארה"ק דרך עיר בוטשאן ברומני' ושמעו בני העיר בוטשאן איך שהה"ק ז"ל בביטשאן נגשו אליו ובקשו אותו שיהי' רב אצלם, ושמע לבקשתם והי' בשם אב"ד רק שלשה שנים, והשאר ג"כ בשם לזכר את הביהמ"ד שלו ומשם נסע לארה"ק.

בעת שהי' שייך בוקבינה תחת מלכות אסטרייך נעשה גזירה שכל אחד ואחד מחויב לכתוב את ביתו ולרשום בבית המשפט שלהם בפנקס כדי לידע למי שייך זה הבית, אז לא רצה עמנואל הגבאי לילך לבית המשפט, אז מכר זה הבית לר' וולף ווילנער ונעשה זה הר' ואלף בעל הבית מזה הבית הרכה שנים, ואח"כ מכר זה הבית להברון פירסט, וזה הברון פירסט לא הי' יכול להשתדל בזה הבית כי הי' שר גדול ונתן במתנה לר' שמעון מיערהאפער, וזה הר' שמעון נעשה עשיר גדול והי' מנהג הביהמ"ד בטוב, והיו מתפללים עמו בביהכנ"ס שם, זה מצאתי בהעתקה בכתב יד בביהכנ"ס שהי' תחת העמוד. והעתקתי אותה מהעתקה של הכתב יד הנ"ל. ובזמני היו גוים הבעלי בתים ורצו להרע לביהמ"ד ולא יכלו ופחדו כי הי' להם בקבלה מן אבותיהם שלא יעשו כלום כי זה שייך להה"ק שהי' רב הראשון בצ'רנוביץ.

כעת שבאתי לצ'רנוביץ בשנת תרע"ג הייתי מתפלל כמה פעמים בזה הבימ"ד, מצאתי